

اردوغان دستور تحقیق در مورد علل ریزش تاریخی لیر را صادر کرد؛

دشمن خارجی یا ماجراجویی در منطقه؟

فرشاد گلزاری

لیر تا به این حد باشد. داستان کاهش ارزش لیر، یک موضوع جدید به شمار نمی آید، بلکه این واحد پول ملی طی سال جاری میلادی تاکنون ۴۵ درصد از ارزش خود را از دست داده و نیمی از این افت ارزش تنها در عرض دو هفته گذشته به وقوع پیوسته است. در این میان به نظر می آید که گزارش اخیر بلومبرگ را باید مبدأ این اتفاق مهم در ترکیه دانست. بلومبرگ در گزارش خود اعلام کرد که رسیدن نرخ تورم در ترکیه به بالاترین سطح در سه سال اخیر، بیش از پیش تمایل شهروندان این کشور را برای نگهداری دلار به منظور حفظ ارزش پول خود افزایش داده است؛ چراکه پول ملی ترکیه در ادامه روند نزولی خود حالا محدوده برابری ۱۰ لیری به ازای هر دلار را نیز از دست داده و از دست رفتن این مقاومت روانی مهم، در صورتی که روند بازار تغییر نکند، می تواند روزهای سخت تری را برای این ارز رقم بزند. اکنون میسستم هم اواخر آبان ماه هشدار داد که نگرانی از وضعیت تورم، نرخ بهره، کسری بودجه و تنش های

سیاسی با کشورهای غربی، کماتان فشار فروش بالایی را روی لیر رقم زده که در نتیجه این وضعیت لیر جذابیت خود را برای معامله گران نسبت به ارزهای خارجی از دست داده است. از سوی دیگر اقتصاددانان ترکیه معتقدند تصمیم بانک مرکزی این کشور در کاهش مجدد نرخ بهره یا واکنش شدید بازار ارز در این کشور مواجهه شد. این بانک در آخرین جلسه خود تصمیم گرفت نرخ بهره را با کاهش دو درصدی به ۱۶ درصد برساند. بسیاری از اقتصاددانان و نهادهای بین المللی از جمله صندوق بین المللی پول بارها و بارها نسبت به تبعات تورم سنگین چنین تصمیمی به مقامات ترک هشدار داده بودند ولی گویا اوضاع در آنکارا طور دیگری در حال رقم خوردن است. در این میان اظهارات مقامات ترکیه هم جالب توجه است. به عنوان نمونه شهاب کلوچوگلو، رئیس بانک مرکزی ترکیه که در جمع مدیران ارشد بانکی این کشور حضور یافته بود در پایان نشست خود به خبرنگاران گفت که بخش بانکداری

بدون تردید اردوغان سعی می کند تا جایی که می تواند، وضعیت را پلیسی جلوه دهد تا اوضاع را تحت کنترل خود قرار دهد. چند روز پیش هم اعلام شد حدود ۴۰ نفر که در پیش بینی می کنند در این میان تاجایی که می تواند، وضعیت را پلیسی جلوه دهد تا اوضاع را تحت کنترل خود عمل کرد و بر خشم معترضان دامن زد. رئیس جمهور ترکیه در بخشی از سخنان خود تضعیف ارزش لیر را نتیجه بازی طرف های خارجی و شیطنت های صورت گرفته با نرخ بهره دانست و به نوعی خارجی ها را عامل این وضعیت اعلام کرد. در بخش دیگری از سخنان اردوغان در جمع خبرنگاران، او یک نهاد مجری تحقیقات در این کشور که مستقیماً به ریاست جمهوری گزارش می دهد (شورای نظارتی کشور) را مامور به شناسایی نهادهای وارد کننده حجم بالایی از ارز خارجی و مشخص کردن وقوع هر گونه اختلالی کرده است که باز هم به نوعی می توان آن را پلیسی جلوه دادن اوضاع فعلی دانست. جهان دارد! همین موضع رئیس بانک مرکزی ترکیه باعث شد تا سهشنبه هفته گذشته (دوم آذرماه) تا به امروز تظاهرات های پی در پی متعددی توسط مردم و علیه اردوغان و تمییز در استانبول و آنکارا برگزار شود. در این اعتراضات به نرخ برابری هر لیر ترکیه در مقابل دلار آمریکا اشاره شد که در روز سهشنبه گذشته ۱۵ درصد دیگر کاهش پیدا کرد و همین مساله

باعث شد تا شعارهای تندتری علیه اردوغان سر داده شود. اما سوالی که در این میان برای بسیاری از تحلیلگران، اقتصاددانان و حتی سرمایه گذاران خارجی که قصد سرمایه گذاری در ترکیه را داشته یا دارند، پیش می آید این است که چرا ترکیه به چنین ویروسی مبتلا شد و اساساً ریشه های این بحران در کجانهفته است؟

روزهای سخت اردوغان

قبل از آنکه به ریشه های بحران فعلی بپردازیم باید نیم نگاهی به اظهارات و موضع گیری های اردوغان داشته باشیم که شاید بتواند آنگاه دید ما را نسبت به وضعیت فعلی کشورش باز کند. دقیقاً روز سهشنبه گذشته که اوضاع در استانبول آشفته شد و مردم در اعتراض به تورم و بالا رفتن نرخ بیکاری به کف خیابان ها آمدند، روزنامه دیلی صباح سخنانی از اردوغان را در سایت خود منتشر کرد که مانند بزن برین آتش عمل کرد و بر خشم معترضان دامن زد. رئیس جمهور ترکیه در بخشی از سخنان خود تضعیف ارزش لیر را نتیجه بازی طرف های خارجی و شیطنت های صورت گرفته با نرخ بهره دانست و به نوعی خارجی ها را عامل این وضعیت اعلام کرد. در بخش دیگری از سخنان اردوغان در جمع خبرنگاران، او یک نهاد مجری تحقیقات در این کشور که مستقیماً به ریاست جمهوری گزارش می دهد (شورای نظارتی کشور) را مامور به شناسایی نهادهای وارد کننده حجم بالایی از ارز خارجی و مشخص کردن وقوع هر گونه اختلالی کرده است که باز هم به نوعی می توان آن را پلیسی جلوه دادن اوضاع فعلی دانست. جهان دارد! همین موضع رئیس بانک مرکزی ترکیه باعث شد تا سهشنبه هفته گذشته (دوم آذرماه) تا به امروز تظاهرات های پی در پی متعددی توسط مردم و علیه اردوغان و تمییز در استانبول و آنکارا برگزار شود. در این اعتراضات به نرخ برابری هر لیر ترکیه در مقابل دلار آمریکا اشاره شد که در روز سهشنبه گذشته ۱۵ درصد دیگر کاهش پیدا کرد و همین مساله

سیاسی با کشورهای غربی، کماتان فشار فروش بالایی را روی لیر رقم زده که در نتیجه این وضعیت لیر جذابیت خود را برای معامله گران نسبت به ارزهای خارجی از دست داده است. از سوی دیگر اقتصاددانان ترکیه معتقدند تصمیم بانک مرکزی این کشور در کاهش مجدد نرخ بهره یا واکنش شدید بازار ارز در این کشور مواجهه شد. این بانک در آخرین جلسه خود تصمیم گرفت نرخ بهره را با کاهش دو درصدی به ۱۶ درصد برساند. بسیاری از اقتصاددانان و نهادهای بین المللی از جمله صندوق بین المللی پول بارها و بارها نسبت به تبعات تورم سنگین چنین تصمیمی به مقامات ترک هشدار داده بودند ولی گویا اوضاع در آنکارا طور دیگری در حال رقم خوردن است. در این میان اظهارات مقامات ترکیه هم جالب توجه است. به عنوان نمونه شهاب کلوچوگلو، رئیس بانک مرکزی ترکیه که در جمع مدیران ارشد بانکی این کشور حضور یافته بود در پایان نشست خود به خبرنگاران گفت که بخش بانکداری

داستان کاهش ارزش لیر، یک موضوع جدید به شمار نمی آید، بلکه این واحد پول ملی طی سال جاری میلادی تاکنون ۴۵ درصد ارزش خود را از دست داده و نیمی از این افت ارزش تنها در عرض دو هفته گذشته به وقوع پیوسته است

شمار می رود و حتی خواهان برگزاری انتخابات زودهنگام برای فسرار از این وضعیت شده است. اینکه اردوغان به دنبال چیست و قرار است چه سناریویی را دنبال کند، هنوز مشخص نیست؛ ولی بدون تردید او سعی می کند در این میان تاجایی که می تواند، وضعیت را پلیسی جلوه دهد تا اوضاع را تحت کنترل خود قرار دهد. به عنوان مثال چند روز پیش اعلام شد که قرار است حدود ۴۰ نفر که در گذشته وضعیت سقوط ارزش لیر را پیش بینی کرده بودند، محاکمه شوند! این اقدامات اما یک تحلیل کلی را کم دارد و آن هم دخالت های اردوغان و سیاست خارجی تهاجمی کشور تحت کنترل وی است. او از سال ها پیش تاکنون نه تنها در سوریه، بلکه در لیبی، شاخ آفریقا، قفقاز، شمال عراق و حتی در کشورهای همجوار افغانستان میلیاردها دلار هزینه کرده است و همین مساله باعث شده تا در وهله اول مالیات شهروندان صرف ماجراجویی های «آکپارتی» در خارج از مرزهای ترکیه شود و در وهله دوم تنش میان آنکارا با غرب که خود مبتکر اقتصاد لیرالی در دنیا به حساب می آید را افزایش دهد. بر همین اساس حالا در شرایط وخیم اقتصادی با دو سوال از سوی مردمش روبرو است: این وضعیت حاصل ماجراجویی خارجی است یا تمهید داخلی که قرار بود به زعم او و تیمش اوضاع اقتصادی را سر و سامان دهد!؟

جهان نما

کمک های بشر دوستانه؛

محور مذاکرات قطر و طالبان

وزیر امور خارجه قطر شامگاه شنبه با هیئت دولت موقت افغانستان به ریاست

امیرخان متقی، سرپرست وزارت امور خارجه طالبان در مورد مسائل حقوق بشر و کمک های بشردوستانه گفتگو کرد. به گزارش آناتولی، وزارت امور خارجه قطر در بیانیه ای دیدار محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، وزیر امور خارجه این کشور با هیئت دولت موقت افغانستان که در حال حاضر به دوحه سفر کرده را تایید کرد اما اطلاعات بیشتر از مدت و جزئیات سفر افاش نکرد. در این دیدار روابط دو طرف، مسائل مربوط به مبارزه با تروریسم، ارتقای حقوق بشر و کمک های بشردوستانه مورد بررسی قرار گرفت. در همین بیانیه آمده است که دو طرف بر اهمیت رسیدن کمک های بشردوستانه به مردم افغانستان به ویژه بانزدیک شدن به فصل زمستان تاکید کردند. وزیر امور خارجه قطر در این دیدار بر اهمیت تضمین تداوم فعالیت مدارس در افغانستان و ایجاد فرصت های آموزشی برای همه اقشار جامعه به ویژه دختران تاکید کرد. آل ثانی همچنین تعهد کشورش برای ادامه همکاری با طرف های افغان و شرکای بین المللی برای ارتقای ثبات در افغانستان را تجدید کرد. هیئت طالبان نیز از نقش سازنده قطر در افغانستان در سطوح بشردوستانه و دیپلماتیک و حمایت مستمر از مردم افغانستان به منظور دستیابی به امنیت و ثبات در افغانستان تشکر و قدر دانی کرد. او اسط ماه اوت گذشته، طالبان به موازات آخرین مرحله خروج نظامی ایالات متحده از این کشور، به طور کامل کنترل افغانستان را به دست گرفت. کشورهای جهان هنوز تمایلی برای به رسمیت شناختن حاکمیت طالبان ندارند و این امر را به رفتار طالبان به ویژه در زمینه حقوق بشر مرتبط می دانند. روز شنبه، هیئت افغانستان در دوحه به گفتگوهای خود با یک هیئت آمریکایی به رهبری تام وست، نماینده ویژه واشنگتن در امور افغانستان ادامه داد. طالبان پیش از این اعلام کرده بود که در دوحه با مقامات آمریکایی در مورد لغو ممنوعیت دارایی های افغانستان در خارج از کشور و گشودن صفحه جدیدی در روابط با واشنگتن گفتگو خواهد کرد. این در حالیست که چندی قبل منابعی در طالبان به رویترز اعلام کردند که امارات متحده عربی در پشت پرده به مذاکره با طالبان برای مدیریت فرودگاه کابل پرداخته اند که به احتمال زیاد این مذاکرات به نتیجه خواهد رسید. در صورت چراغ سبز طالبان به این موضوع، علناً شاهد تقابل میان امارات و قطر در افغانستان خواهیم بود که می تواند معادلات سیاسی و سپس اقتصادی حاکم بر کابل را پیچیده تر از گذشته کند.

معترضان دولت صربستان

جاده ها و پل ها را بستند

صربستان شاهد درگیری و معترضان و پلیس این کشور بود؛ معترضان در تظاهرات ضد

دولتی خود، جاده ها و پل ها را مسدود کرده و به قوانین جدیدی که به نفع سرمایه گذاران خارجی و مخرب محیط زیست هستند، اعتراض کردند. به گزارش آسوشیتد پرس، صدها معترض صرب در روز گذشته (یکشنبه) در بلگراد، پایتخت صربستان، شهر نووی ساد و دیگر مناطق این کشور جاده ها و پل ها را به مدت یک ساعت مسدود کردند. سازمان دهندگان تظاهرات، این انسداد یک ساعت را اقدامی برای هشدار دانسته و تهدید کردند که لغو نشدن قوانین سلب مالکیت و همه پرسی، اعتراضات بیشتری را در پی خواهد داشت. نیروهای پلیس از ورود معترضان به پل ها جلوگیری کردند که در نتیجه آن، میان معترضان و پلیس درگیری شکل گرفت. معترضان توانستند در یکی از پل های کلیدی و چندین خیابان اصلی، جلوی آمد و شد خودروه را بگیرند. به گفته سازمان دهندگان تظاهرات، تعدادی از معترضان بازداشت شده اند. پلیس صربستان پیش تر هشدار داده بود که انسداد پل ها به هر صورتی، غیر قانونی است. تعدادی از گروه های محیط زیستی و سازمان های جامعه مدنی، خشمگین هستند، چراکه مقامات صربستان، استانه راندوم را کاهش داده و اجازه سلب مالکیت سریع از املاک خصوصی را در صورتی که به نفع عموم باشد، داده اند.

خبر

الشرق الاوسط:

ماکرون نگران عقب نشینی لبنان از ابتکار عمل فرانسه است

روزنامه الشرق الاوسط فاش کرد، رئیس جمهوری فرانسه از یکسال قبل متوجه عقب نشینی نظام حاکم لبنان از تعهدات خود به ابتکار عمل فرانسه شده است. به نوشته این روزنامه منابع اعلام کردند، امانوئل ماکرون، رئیس جمهوری فرانسه که در صدد بسیج جامعه جهانی برای کمک به لبنان بود، متوجه شده که نظام حاکم لبنان از تعهدات خود در نقشه راه ترسیم شده توسط فرانسه عقب نشینی کرده است؛ این عقب نشینی از تعهدات این بار، با تعطیلی نشست های کابینه لبنان و مشروط کردن حضور در این جلسات به برکناری قاضی بیطار، باز پرس قضایی پرونده انفجار بیروت همزمان شده است. منابع همچنین اعلام کردند، بررسی مضمون و محتوای پیام امانوئل ماکرون به میشل عون منجر به این شده که نظام حاکم را مسئول بازگشت لبنان به نقطه صفر بداند، گویی دولتی وجود نداشته است. ماکرون در این پیام

نسبت به سوق دادن لبنان به سمت انزوای بین المللی جدید هشدار داده شده است. منابع مذکور همچنین اعلام کردند، هشدارهای ماکرون چیز جدیدی نیست و فقط نکته جدید این است که این هشدار پس از تشکیل دولت لبنان که قرار است تعهداتش در زمینه آغاز مذاکره با صندوق بین المللی پول و دیگر قول هایش را عملی کند، داده شده است.

خبر

فرمانده نیروهای سوریه دموکراتیک:

فقط آمریکا می تواند مسئله کردها را حل و فصل کند

فرمانده کل نیروهای سوریه دموکراتیک (قسد) در سخنانی گفت که تنها آمریکا می تواند مسئله کردهای سوریه را حل و فصل کند. مظلوم عبیدی، فرمانده کل نیروهای سوریه دموکراتیک در مصاحبه با نشریه آمریکایی نشنال اینترست اظهار کرد: آمریکا به تنهایی می تواند مسئله کردها را حل و فصل کند و روند صلح (با ترکیه) را پیش ببرد؛ چراکه واشنگتن هم با ما و هم با آنها همکاری می کند. وی گفت که آماده می شود تا این موضوع را به جو بایدن، رئیس جمهوری آمریکا اعلام کند. عبیدی افزود: دولت ترکیه همیشه دشمن کردها بوده است و به همین دلیل است که وقتی به کردهای ترکیه حمله می کند، در اینجا (سوریه) هم به کردها حمله می کند. عبیدی با اشاره به تهاجم و اشغال عفرین در سال ۲۰۱۸ توسط ترکیه تصریح کرد: زمانی که

ایستادگی بایدن مقابل تحریم های کنگره علیه روسیه

با وجود آنکه رئیس جمهور آمریکا برای اتخاذ موضعی جدی تری در برابر مسکو به شدت تحت فشار قرار دارد، اما دولت وی با کنگره برای تصویب تحریم های سفت و سخت تر علیه یک پروژه انرژی روسی مخالفت میکند. به گزارش هیل، دولت جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا دوشنبه گذشته تحریم های جدیدی را علیه کشتی که در ساخت پروژه خط لوله نورد استریم ۲ مشارکت دارد، اعمال کرد؛ پروژه های که یکی از اولویت های استراتژی یک اصلی ولادیمیر پوتین، محسوب می شود. اما تیم بایدن به خاطر ترس از دشمنی با آلمان در اتخاذ موضعی سفت و سخت تر نسبت به این پروژه تردید دارد. آلمان یکی از متحدان اروپایی مهم آمریکا در مبارزه با تغییر اقلیمی و محدود کردن نفوذ جهانی رو به رشد چین محسوب می شود. پروژه نورد استریم ۲ یکی از بخش های مهم تلاش پوتین برای اعمال فشار اقتصادی و نظامی بر اوکراین محسوب می شود.

اتحادیه آفریقا: اتیوپی با خطر تجزیه مواجه است

یک مسئول ارشد اتحادیه آفریقا اعلام کرد که اتیوپی با خطر تقسیم و فروپاشی مواجه است. به گزارش العربیه، یک مسئول ارشد در اتحادیه آفریقا اعلام کرد: سقوط آدیس آبابا به دست نیروهای جبهه آزادی مردم تیگرای جنگی ساده و سریع نخواهد بود و در زمان کنونی بعید است تمام احتمالات وجود دارد. وی افزود: صرف نظر از آدیس آبابا که هدف آخر نیروهای مخالف دولت است اتیوپی وارد نقطه عطف خطرناک و رفتن به سمت درگیری داخلی و قبیله ای و نژادی شده که خروج از آن دشوار است و نگران این هستیم که دچار سرنوشت سومالی، سوریه و لیبی شود. اتیوپی یکی از مقرهای اتحادیه آفریقا است. موسی فقی، رئیس کمیسیای اتحادیه آفریقا قرار است با دبیر کل سازمان ملل در نیویورک درباره راه های رسیدن به حل سیاسی بحران در اتیوپی گفتگو کند. با شدت گرفتن درگیری ها، اتحادیه آفریقا به کارمندان خود اجازه داده آدیس آبابا را ترک کنند.

